

МИША ПАСУЈЕВИЋ

ИЗРАСЛИНЕ

Ц. К. звани Ћуфадин, ситне тетоваже орла *ижђикалом* с траљаво обријаном брадом на немирној јабучици, ко свитац светлуцавим сузама покопао је своју жену Амину, проћердавши претходно заједнички иметак до картонских зидова окер приземнице. Увече касно запутио се ка Алпима. Оца је посетио почетком осамдесетих; свега што се о њему сећао – пре него што ће се мајка препустити копнећем тиховању – беше њен искрени опроштај од Ћуфадиновог оца: „Носати крвождер”.

Пристигавши на одредиште, с одмерене дистанце је меркао могући кућерак. Пресекао са злурадом радошћу да ту нема ђако-нија па се ноћним возом након кошмарног клопарања домогао картонског насеља испод своје Газеле.

Немиран, танких џепова, наредни пут се поновивши излет усудио да приђе прозору очеве куће, радознало на њега прислони свој повећи румени нос. Смркнут због унутрашње мрклине која га је дочекала, чврстих намера домогао се железнице, шепртљаво пропустио воз те заноћио у парку. Ујутру, уместо одлучно низ шине, наново се отиснуо ка коренима; оца је у неограђеном дворишту, што је спајало три куће, затекао при сређивању импровизованог зимовника. Сервилно, међусобно се не препознајући, разменише поздраве па трен за тим, пошто се Ћуфку израз *сервус* причини увредљивим, а старијем носоњи Ћуфков став ратоборан, с уживањем се разметнуше зломаштовитим погрдама. Надметање у беседништву са равноправним такмацем-незnanцем у тој мери одобривољи Ћуфка да тријумфално бану у успутну гостиону *Гуливер* и истресе џепове на словеначко вино које му није пријало. Очувао је бистрину мисли и тако, блазиран, намерио се да остане и пошто-пото поприча са старим; филигрантски, налик клизању прстију

низ женске ташнице или мушке ревере и поставе, растињаће се успомене на мајку, белу Циганку из Смедерева, под чијим зидинама су га за време служења војске Бедар и Софија отеловили, а потом, осмисли Ћуфко, гутљај по гутљај, стари војник ће дослужити своје. Све што је од свог плана остварио након бауљања по непознатом сумрачју беше повратак у *Гуливер* плавокосој конобарици чије је симпатије, пре свега, својим безобразлуком, успео да придобије.

Цанез Кузманович отпоче неуморно скитарење до *Гуливера*, замећући траг ситнијим мукама, док су га неизбежне пратиле врлу-даво верно, укорак. Донекле растерећен извесности, тражио је Ћуфко, између осталог, оно што је осећао блиским – неуке музиканте уз које је ноћима друговао заврћући им ревере, уши, мошнице, забијао им новац за врат сулудо исплаћујући своја перверзна лудовања – а затицао ретког пролазника већ у касно после подне, мачку или пса-луталицу далеко ређе, док су дани отпочињали најездом заглушујућих косова, а ноћи шуњањем између паркираних возила фрктавих пухова од дрвета до дрвета.

Сви врли Цигани – опсова притом свог оца – скуће се некако у Риму, Милану... никако у успаваној, стерилној паланци... Млади, наоко здрави, примети Ћуфко испрва потпуно сметен, су ти који моле за икакав „дробиж“, цигарете, они су били замена за београдске *ромуле* на ћошковима, мусавим тротоарима... *Еко-мојтор зајадне квезицилвизације* – како му је у бирцузу београдске штајге покушао да дефинише пријатељ по ракији Хасим Нехранчић звани Колумбо, у крају познати светски путник који је своје-времено обилазио Европу и Америку док их није упознао у прст – како је волео да се похвали – а сада сећања, убичајавао је да нагласи, оживљава најбољим алкохолним еликсирима, мада је било речи о пуким брљама.

Када је обитавао на Љубљаници, Ћуфка су непрестано морила сећања; *нонсџалџија је њо, мој носџи иријашељу* – и то му је посебном приликом – каква је уосталом била свака – објаснио Хасим Колумбо. Ћуфко није могао да се присети речи „но(н)сталгија“, али је с топлином оживео зимску београдску ноћ, опору, без снега; опорављао се на жардињери док су га, све мањи до мањег, облетали Циганчићи не би ли и они запалили дуван. „Ако је за вас“, говорио је уз пијани подсмех, „узми, нудим, а ако је за неког другог, онда – јок!“. „За нас, нас!“ грактали су Циганчићи обесно, резигнирано, убеђујући га тако у своју прерану мушкост, непрекидно се међусобно дивље и разуларено гурали одмеравајући сопствене снаге.

Вечна пасја борба; градио се и он за територију и позицију – било просјака-инвалида, или убогог униформисаног ветерана,

снажног, Рома, са ногом бандажираном металним шинама. „Потрчао Луис!”, повикали би из аутобуса, и неко од бораца би заиста претрчавао на другу страну, до колоне возила којима се семафор затварао. Незадихан. И безбрижан. Свима познато, а понека пара би пронашла маскирну беретку. „Довитљивости!”, дивео се Ћуфко успешнијим саборцима који би пролазили срећније капе од њега... Досећао се с немалом милином и како је слепог просјака испред Српске књижевне задруге старија пуначка чудотворка – и његова некадашња менторка – подучавала како да се постави, намести исправно – једну ногу потпуно испружи, погне главу до груди као да је умро, па је забаци уназад и држи кроз позади увис како би се лепо, како рече, видела свевишња несрећа. Војничку мањерку од метала, да може да чује кад нешто звецне или шушне – похвалила је, и саветовала мук. Слепац је ћутао, мањерка добовала. Уме ћора, помисли Ћуфко, да слуша... како савете тако и тротоаре. Беше му некако драго, те је више пута, у знак своје највеће наклоности, пожелео да слепаца позове на пиво.

Када би умео да дува трубу, чак овлаш, промишљао је, требало би – проматрајући, у центру, на љубљанској Чоповој – да то изведе театрално, срчано, и једино тако привуче динар. Или ма шта друго...

„Несрећо носата!”, насред Прешерновог трга дрекнуо би на самог себе уцвелећи Ћуфадин. Трг би се заротирао, а овај треснуо капом о калдрму, увељико правећи керефеке умешно поскакујући попут мечке вођене ланцем. Али капу не би отежао ни цент. Како било: бежаће, речју. А то није најлакше, како се обично каже. И за то треба вештине... Како је само ова Кројца умешно неприметно успела да га упрегне двоструком жвалом, беснео је лапћући ноздрвама налик шкргама; посебно због њене безумне идеје да се напусти *карџон сити* и пређе у боље. Ћуфко је посустајао, она (као да јој је ту, пред њеним прћастим носом) све чешће навраћала на Нови Београд, и притом – није га дотицало – мучки насртала што је нестајало донето: од посуђа до одеће. А осим вражјег језика, знао је Ћуфко, није имала ама баш ништа, а није умела ни да заради. „Не добиш бакшиш у Словенији! Разумеш?! Ни га!”, оштро и сва зајапурена покушавала би на српском да му објасни Кројца, а овај то никако није могао да прихвати. И хтео је свесрдно да је изудара, но ова се није дала, руке и ноге жилаве ко у некакве животиње, те би се увек искобељала и одбранила бегом.

Претешко би било латити се посла у туђини, одмахивао је с приличном увереношћу Кузманович Ћуфко на Шуштарјевом набрежју. Овај пут допузао је до Кројце једва успевши да искамчи новац; чак је тестерастим гласом, од цигарета и алкохола оштећених

гласних жица, покушао да јодлује, направи стој на руци, глави, а све то за тричаву конобаричину зараду. Постаде јасно – неће се враћати. Није се исплатило. Али већ на шинама до *кариџон ситиџа* раздирала га је потреба за плавооком, те је наредних седмица слаткоречивошћу успео да Словенку пресели у Београд, ободри је да нађе посао и обоје их издржава. На концу друге године, диринчећи од јутра до јутра, жилава жена усахну као прикована дугом плавом косом за кревет. „Зар 500 болести одједном да је снађу... зар у долини... ту, поред реке...”, срдio се њен човек и проклињао сопствену злу коб која га је хронично пратила. Излаз је изнова њушио узводно. Целе ноћи у купеу испијао грдну шљиву, у *Гуливеру* стучао што је скупио пред пут пре него што се, окрепљен, добауљао до начичканих дворишних кућа (ма, правцатог тромостовља – опсова га брундаво – сачињеног од три куће уместо мостића и заједничке авлије-прилаза тамнозеленог попут невелике Љубљанице)... У таласавом дворишту – како му се указало – угледао је носатог човека с којим се ономад штедро испсовао; пушећи се од зноја, старији је пурдао цигарету на пању крај цепаница и – нашљеманом, Ћуфку се управо причини – мраволиких птица. Млађи је покушавао да се распита о господи Бедару, језик поче да се леди и преображава у рошчиће срндаћа, па навали да љутито мумла и режи на сиротана, а овај после неуспелих покушаја да разуме млађег носатог незнанца врло брзо губио стрпљење (све време заправо збуњен зацело необичном насртљивом њушком), све док Ћуфко, без мисли и воље, не цимну из пања секиру и њоме замахну на свог оца, с којим на концу није ни успео да се упозна. Ћуфко га, трештен пијан, жмурећи, промаши и располути несрећну кокошку, а тата Бедар се од страха стровали у несвест по иверју и перцима. Уверен да га је распалио посред ужасавајуће бордо кубуре, Ћуфко седе крај тела у локву кокошје крви и измета, дохвати корпу с кукурузом и поче да храни перад што је у трци за зрневљем узалудно махала тешким крилима.